Avui parla

El relleu dels empresaris del 'baby boom'

Arnau Bonada
Economista, president de la Xarxa Onion i vicepresident segon del CIESC

A Catalunya hi ha prop de 200.000 autònoms que són socis o administradors de societats mercantils. No són inversors passius, sinó les persones que hi treballen i les dirigeixen. Dins aquest col·lectiu, al voltant de 67.000 persones superen els 56 anys. Per tant, podem inferir que al voltant d'un terç de les empreses del país hauran d'afrontar, en els propers anys, un procés de relleu generacional. Es jubilen els empresaris del *baby boom*.

Pel meu ofici, parlo diàriament amb empreses que es troben en aquesta situació. En una gran part d'elles, els fills dels propietaris no volen continuar l'activitat. Han vist a casa el que suposa per als seus pares la responsabilitat de dirigir una pime: horaris interminables, impossibilitat de desconnexió, nervis, alts i baixos, preocupacions... En definitiva, molts dels fills, que pertanyen a una generació amb valors diferents, creuen que tot aquest sacrifici no surt a compte. Prefereixen una feina fixa i segura, si pot ser a l'Administració, i amb horaris que els permetin gaudir d'una vida personal amb àmplies franges de lleure.

El que em resulta més preocupant, però, és que molts dels empresaris que es troben en aquesta fase de relleu també prefereixen que els seus fills no continuïn l'activitat. I no perquè no els vegin capaços de fer-ho bé, sinó més aviat perquè la realitat que existia quan ells van començar a emprendre ha canviat enormement. Avui en dia, perceben un entorn molt més complex, amb excés de burocràcia i regulació, amb grans dificultats per trobar personal qualificat i compromès, amb poc suport públic... A més, veuen com, després de tants anys d'esforç i de posar en risc el seu patrimoni, sovint encara són etiquetats socialment com els dolents de la pel·lícula. No veuen clar un futur empresarial per als seus fills.

És evident que aquest escenari no és l'idoni perquè un país prosperi. I probablement mereixeria una reflexió profunda sobre com hem arribat fins aquí i quin sistema d'incentius regeix la nostra societat. Avui, però, vull posar el focus en l'enorme repte que suposa el relleu d'un terç del teixit empresarial del país.

La meva opinió és que es produirà una concentració empresarial. És a dir, bona part d'aquestes empreses en relleu seran absorbides per d'altres que estan apostant per un creixement inorgànic. Aquest fenomen podria, fins i tot, ésser positiu. Al capdavall, una de les limitacions de la nostra estructura econòmica és la manca de dimensió de les nostres empreses. Amb més concentració, la dimensió mitjana seria superior i, per tant, obtindríem més economies d'escala, més competitivitat i més capacitat d'innovar.

Ara bé, el que observo en el meu dia a dia és que aquest procés de concentració moltes vegades ve acompanyat d'una pèrdua de territorialitat. En altres paraules, molts dels inversors que adquireixen empreses són fons estrangers. En un món globalitzat, és un fenomen natural. Ara bé, cal sospesar bé les implicacions que té per a un país perdre el control de la seva capacitat productiva.

Tot plegat són qüestions estratègiques molt rellevants i em sorprèn francament que no estiguin més presents al debat mediàtic i polític recurrent. Bé, més que sorpresa, no deixa de ser un punt més a la llista de decepcions d'un país que es va apagant de manera lenta, indefectible i sense fer gaire soroll.